

КАКО ЈЕ ЗАКОНОМ РЕШЕНО ПОСЛОВАЊЕ ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА (2)

Позајмљивање између повезаних лица

Услед опште неликвидности, повезана лица су често у ситуацији да једно другом позајмљују новац. Позајмице између привредних субјеката могу да буду са и без камате. Закон то више не забрањује. Међутим, да не би дошло до неконтролисаног одлива новца кроз камату, већ неколико година уназад прописан је обавезан обрачун „утањене капитализације“

Без обзира на то што се повезаност лица класификовала у свега четири тачке, када се разматра ситуација да ли се ради о повезаним лицима или не, област је веома широка и сложена. У протеклих година дана Министарство финансија дало је велики број тумачења на питања из те области. Често се дешава да неко од мишљења буде прочитано делимично и протумачено како читаоцу одговара.

Једно од мишљења које даје одговоре на многа слична питања преносимо у потпуности, са одговором Министарства финансија.

Питање: Када је 100% власник једног правног лица отац, а 100% власник другог правног лица син, да ли између та два правна лица (обвезника пореза на добит) постоји повезаност у смислу Закона о порезу на добит правних лица?

Одговор: Мишљење Министарства финансија бр. 413-00-172/2013-04 од 24. 4. 2014. год.)

У случају када је 100% власник једног правног лица отац, а 100% власник другог правног лица син, између та два правна лица (обвезника пореза на добит) не постоји повезаност у смислу Закона. Међутим, трансакције између обвезника пореза на добит (правног лица у власништву оца) и сина власника тог правног лица, односно трансакције између обвезника пореза на добит (правног лица у власништву сина) и оца власника тог правног лица, сматрају се трансакцијама између повезаних лица у складу са Законом.

Из овог одговора се јасно види да се ова два правна лица не сматрају повезаним све док они не почну међусобно да раде. Тада су то повезана лица и неопходно је пореским органима доставити извештај о трансферним ценама.

О томе да ли се ради о повезаном лицу када је муж власник фирме а жена предузетничке радње, или неки други родбин-

ски однос, ту дилеме нема – они потпадају у групу повезаних лица и неопходан је извештај о трансферним ценама.

Скраћени извештај о трансферним ценама

Доношењем Измена и допуна Правилника о трансферним ценама 30. 01. 2014. године, направљена је разлика и једном броју привредника је олакшан посао. Наиме, сви привредни субјекти (предузећа и предузетници) који су имали укупан промет са повезаним лицем у висини до, како је Правилником прецизирано, „вредности промета за коју је законом који уређује порез на додату вредност прописана обавеза евидентирања за порез на додату вредност“. У овом моменту праг за улазак у систем ПДВ је 8.000.000 динара. Значи да промет до тог износа омогућава привредницима две олакшице и то:

- да доставе извештај у скраћеном облику и
- немају обавезу да утврђују „цене ван дохвата руке“ и да по том основу повећавају опорезиву основицу за порез на добит.

Важно је нагласити и следеће. Поменути Правилником није ограничен број повезаних лица, што значи да једно правно лице може да има трансакције са 10 пове-

Пише: Биљана Трифуновић, економиста и пословни консултант, директор ИФА д.о.о., Београд

заних лица, али уколико износ трансакција не прелази граничну суму од осам милиона доставља скраћени извештај у три става. Битно је разумети шта се подразумева под трансакцијом. То је укупан промет који се одвијао између повезаних лица који подразумева и приходе и расходе, односно збир промета који се одвијао између фирме и повезаног лица када се повезано лице јавља као добављач и као купац. Осам милиона обухвата збир расхода и прихода у нето износу без ПДВ. Овом олакшицом – скраћеног извештаја изузето је позајмљивање између повезаних лица.

Трошак камате – два пута под лупом

Услед опште неликвидности повезана лица су често у ситуацији да једно другом позајмљују новац. Позајмице између привредних субјеката могу да буду са и без камате. Закон то више не забрањује. Међутим, да не би дошло до неконтролисаног одлива новца кроз камату, већ неколико година уназад прописан је обавезан обрачун „утањене капитализације“ или ОК образац којим се утврђује износ камате који ће бити признат у пореском билансу, и уколико је трошак камате исказан већи, разлика се посебно исказује у пореском билансу као ставка која повећава опорезиву основицу. Трошак камате на позајмљена средства од повезаног лица два пута је под лупом.

Први пут кроз „утањену капитализацију“, док се други пут упоређује трошак камате са висином прописане каматне стопе од стране државе – трансферне цене.

Један обрачун не искључује други, уколико је прималац позајмице у обавези да плати и камату повезаном лицу, у обавези је да се по оба основа утврди да ли постоји опорезива разлика.

Када се ради о утврђивању „признате“ висине трошка позајмљивања, уопште није битна висина каматне стопе. Главни репер за одређивање да ли ће бити додатно плаћања пореза или не, јесте висина сопственог капитала обвезника извештавања. Што је сопствени капитал мањи, вероватноћа додатног опорезивања расте. Фирме које имају исказану високу вредност капитала, у знатно су повољнијем положају.

Давалац позајмице без камате

Дакле, позајмице између привредних субјеката нису забрањене. Међутим, уколико повезано правно лице даје бескаматну позајмицу другом повезаном лицу, дужно је да обрачуна камату и то по стопи коју је прописало Министарство финансија и да на ненаплаћену камату обрачуна и плати порез. У овом случају држава не брани да се повезана лица међусобно испомажу. Али, заузела је следећи став: У реду господо, ви не цените свој капитал и без камате позајмљујете средства.

Па, ако се одричете добровољно прихода од камате, зашто би се држава солидарисала и одрекла свог прихода од пореза?!

Иначе, прописане камате знатно су више од свих каматних стопа које би банке наплатиле у случају да су оне даваоци кредита. На овај начин, држава покушава да усмери привреднике да се задужују код банака.

Могуће је да даваоци кредита не прихвате прописане тако високе каматне стопе које су, на пример, за 2013. годину за краткорочне кредите у динарима износиле 17,11%, а за 2014. годину 13,82%. У том случају дужни су да кроз студију о трансферним ценама утврде тржишну цену камате и кроз функционалну анализу одбране ту нижу стопу камате. У сваком случају, следује плаћање пореза по основу давања позајмице без камате.

Казна од 100.000 до 2.000.000 динара

Непоштовање Закона за собом повлачи кажњавање. Чланом 112. Закона о порезу на добит прописана је казна од

100.000 до 2.000.000 динара у случају да обвезник:

- у пореском билансу не искаже посебно вредност трансакција са повезаним лицима по трансферним ценама;
- ако у прописаном року не поднесе порески биланс или ако у пореском билансу поднесе нетачне податке, што је за последицу могло да има смањење пореске основице или неосновано остваривање права на пореске подстицаје или ако не поднесе остала прописана документа.

За одговорно лице у правном лицу прописана је новчана казна од 10.000 до 100.000 динара.

Поред новчаних казни, Законом је за одређене прекршаје предвиђена и забрана обављања делатности.

Иначе, за позајмице се обавезно ради прописани обрачун. Када је у питању позајмљивање, једино су примаоци позајмице без камате, ослобођени додатног обрачуна и плаћања пореза на позајмице.

(Крај)

САВЕТИ БАНКАРА

ЕНРИКО ВЕРДОША, ЧЛАН ИЗВРШНОГ ОДБОРА УНИКРЕДИТ БАНКЕ, ОДГОВОРАН ЗА КОРПОРАТИВНО И ИНВЕСТИЦИОНО БАНКАРСТВО

Повољно финансирање инвестиционих пројеката

Уникредит банка, у сарадњи са немачком Банком за обнову и развој (KfW), обезбеђује приватном и јавном сектору јединствену прилику за субвенционисано финансирање пројеката из области енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије. Наиме, ова кредитна линија клијентима пружа могућност за финансирање инвестиционих пројеката који ће допринети ефикаснијем коришћењу ресурса употребом најновијих технологија, као и унапређењу производног процеса повећањем производних капацитета са смањењем утрошка енергије по јединици производа. Средствима из ове кредитне линије могуће је финансирати реконструкцију постојећих објеката у делу мера које се односе на енергетску ефикасност, али и замену возног парка у смислу финансирања нових комерцијалних возила. Кредит за унапређење енергетске ефикасности обезбеђује се за одобрене пројекте са максималним укупним

инвестиционим трошком пројекта до пет милиона евра са крајњим периодом отплате до децембра 2019. године, уз субвенционисану каматну стопу.

Навели бисмо само неке од мера енергетске ефикасности које се могу финансирати средствима из ове линије: замена постојећих постројења и опреме коришћене у процесу производње, замена погона и мотора, унапређење система грејања, вентилације и климатизације, замена система грејања уградњом топлотних пумпи, замена система за производњу топлоте, замена постојећег возног парка новим возилима.

Уникредит банка под истим условима подржава и финансирање пројеката производње електричне и топлотне енергије из обновљивих извора енергије. Пројекти које је могуће финансирати односе се на производњу електричне енергије уз помоћ следећих технологија: мале хидроелектране (до 10MW), соларне

Енрико Вердоша

електране, ветропаркове и когенеративна постројења на биомасу и природни гас. Једна од предности ове кредитне линије јесте што клијентима омогућава бесплатну подршку консултанта за сва техничка питања која се односе на потенцијалне или планиране инвестиције које би могле да утичу на енергетску ефикасност, као и у поступку финансирања пројеката обновљивих извора енергије.